



ทัศนคติของผู้ประกอบการต่อการวางแผนภาษีของธุรกิจโรงแรมประเภทนิติบุคคลในเขต

ภาคเหนือตอนล่าง 1

The Perspectives of Entrepreneurs Regarding Tax Planning Encountered by
Hotel Businesses Corporations in the Lower Northern Region 1

สุพร โชควันชัย*

Suporn Chokwanchai

ชนิดา ยารณะ**

Chanida Yarana

Received : November 13, 2023

Revised : February 13, 2024

Accepted : February 29, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติของผู้ประกอบการต่อการวางแผนภาษีของธุรกิจโรงแรมประเภทนิติบุคคลในเขตภาคเหนือตอนล่าง 1 โดยเป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมที่เป็นนิติบุคคลในเขตภาคเหนือตอนล่าง 1 ประกอบด้วย 5 จังหวัด คือ จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ จังหวัดสุโขทัย และจังหวัดตาก จำนวน 20 ราย พบว่าทัศนคติของผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ 1) ผู้ประกอบการมีปัญหาความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษี ด้านสิทธิประโยชน์ทางภาษีอากร 2) ผู้ประกอบการมีการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีไม่เต็มที่ 3) ผู้ประกอบการสะท้อนถึงเป้าหมายในการวางแผนภาษีที่แตกต่างกัน และ 4) ผู้ประกอบการประสบปัญหาการวางแผนภาษีมูลค่าเพิ่ม การวิจัยครั้งนี้พบข้อสังเกตเชิงทฤษฎีที่สำคัญ 3 ประเด็น คือ 1) ความเข้าใจในคำว่า “การวางแผนภาษี” ที่แตกต่างจากทฤษฎีของ Hoffman (1961) 2) ทัศนคติของผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมต่อการเลือกใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษี 3) การวางแผนภาษีเพิ่มความวิตกกังวลจากการถูกตรวจสอบโดยเจ้าหน้าที่รัฐ

คำสำคัญ : การวางแผนภาษี / ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรม / นิติบุคคลภาคเหนือตอนล่าง 1

*นักศึกษาลัทธิศาสตรบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตรและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยนเรศวร

Student Master Degree in Accounting Department of Accountancy Faculty of Business Economics
and Communications Naresuan University(Corresponding Author)

e-mail : Spnarm.chokwanchai@gmail.com

**อาจารย์ประจำภาควิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตรและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยนเรศวร

Lecturer in Department of Accountancy Faculty of Business Economics and

Communications Naresuan University

ABSTRACT

This research intends to investigate the attitudes of entrepreneurs towards tax planning in the hotel industry in the Lower Northern Area 1. This qualitative research study involves in-depth interviews with 20 key informants who own hotel enterprises in region 1 of the Lower Northern Area, comprising Phitsanulok, Phetchabun, Uttaradit, Sukhothai, and Tak. The results revealed the primary perceptions as follows: 1) Entrepreneurs need help comprehending and applying tax planning strategies, particularly regarding tax advantages. 2) Entrepreneurs underutilize tax benefits. 3) Entrepreneurs have varied objectives in tax planning. 4) Entrepreneurs face challenges with Value-added Tax planning. The study made three significant theoretical contributions. 1) "Tax Planning" is interpreted differently from Hoffman's (1961) theory. 2) Hotel entrepreneurs' attitudes towards utilizing tax benefits, and 3) Tax planning heightens concerns about government audits.

Keywords : Tax Planning / Entrepreneurship Hotel Business / Corporations in the Northern Region Area 1

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษีอากรเป็นเครื่องมือของภาครัฐในการระดมเงินเพื่อนำไปใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ โดยมีกรมสรรพากรเป็นหน่วยงานหลักในการจัดเก็บภาษีอากร ดังนั้น กรมสรรพากรจึงมีมาตรการต่างๆ เพื่อสร้างแรงจูงใจทำให้มีการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขของกฎหมายภาษีและสิทธิประโยชน์ทางภาษีในแต่ละปี แต่ผู้ประกอบการยังคงมีทัศนคติว่า ภาษีเป็นค่าใช้จ่ายที่ทำให้ผลตอบแทนในการประกอบธุรกิจลดลง และต้องชำระตามระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด และเครื่องมือที่ผู้ประกอบการนำมาใช้ในการลดภาระภาษี คือ การวางแผนภาษี เพื่อให้กิจการได้รับประโยชน์สูงสุด ลดต้นทุนให้ต่ำลง ภายใต้เงื่อนไขที่ถูกต้องตามกฎหมาย อย่างไรก็ตามมีการเขียนและเผยแพร่ข้อมูลจำนวนมาก เกี่ยวกับการวางแผนภาษีซึ่งในแต่ละธุรกิจนั้นมีความซับซ้อนและมีเทคนิคที่แตกต่างกันไป แต่ยังไม่ได้อาศัยในเชิงลึกโดยเฉพาะอย่างยิ่งการวางแผนภาษีของธุรกิจโรงแรม จากการศึกษา Hoffman (1961) ได้คิดค้นทฤษฎีการวางแผนภาษีที่ชื่อว่า Hoffman's Tax Planning Theory โดยการวางแผนภาษีเป็นความสามารถของผู้เสียภาษีอากรในการจัดกิจกรรมทางการเงินเพื่อนำมาใช้ในการลดภาระภาษีให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับผู้เสียภาษีอากร มีความรัดกุมเพื่อป้องกันการที่จะอาจเกิดขึ้นในอนาคตของกิจการ (Hoffman, 1961) จะเห็นได้ว่า การวางแผนภาษีมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้การปฏิบัติการเกี่ยวกับภาษีอากรขององค์กรเป็นไปโดยถูกต้อง ครบถ้วนตามหลักเกณฑ์วิธีการ เงื่อนไขที่กฎหมายภาษีอากรกำหนดไว้ ใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีอากรได้อย่างถูกต้อง ส่งผลให้จำนวนภาษีอากรที่ต้องเสียเป็นจำนวนน้อยที่สุดหรือประหยัดที่สุด รวมทั้งใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีอากรสูงสุด ทั้งนี้โดยไม่อาศัยการทุจริตหลีกเลี่ยงภาษีอากร และเพื่อให้ผู้ประกอบการคลายความกังวลต่อการถูกเรียกตรวจสอบภาษีอากรของทางราชการ (Pongpitak, 2020, p. 23) สอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การวางแผน

ภาษีเป็นการสร้างความพร้อม ป้องกันและแก้ไขปัญหที่อาจมีขึ้นในอนาคตจากการถูกกรมสรรพากรเรียกตรวจสอบและประเมินภาษีอากร ดังตัวอย่างเช่น มีการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุด้านบัญชีเพื่อการจัดการที่ส่งผลต่อการวางแผนภาษีอากรของผู้ประกอบการในประเทศไทย พบว่า การวางแผนภาษีอากรนั้นสามารถแก้ปัญหาเกี่ยวกับภาษีเงินได้ในอดีต ป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น ลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็นและไม่ได้มาตรฐาน เป็นการเตรียมพร้อมต่อการเรียกตรวจสอบภาษีของเจ้าพนักงานประเมินสรรพากร ในฐานะพลเมืองดี (Ranida & Chaisiripaiboon, 2021) ปัจจุบันธุรกิจสามารถใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีต่างๆ ที่กฎหมายกำหนดไว้ไปใช้ลดหย่อนภาษีเงินได้ประจำปี เพื่อบรรเทาภาระภาษีให้น้อยลง ไม่ต้องเสียภาษีมากจนเกินไป รวมถึงไม่ต้องชำระภาษีเพิ่มหรือเสียเบี้ยปรับโดยใช้เหตุ ซึ่งการวางแผนภาษีต้องให้ความสำคัญเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายทั้งหมด ที่มีใช้ต้นทุนภาษีอากรเพียงอย่างเดียว ซึ่งการวางแผนภาษีล่วงหน้า ธุรกิจต้องมีบุคลากรที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการดำเนินงานของธุรกิจ (Pongpitak, 2020, p.24) และภาระภาษีที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี

ซึ่งในปัจจุบันธุรกิจภาคการท่องเที่ยวและโรงแรมเป็นธุรกิจหนึ่งที่มีการดำเนินธุรกิจเกี่ยวข้องกับภาษีหลากหลายประเภท ดังนั้น จึงต้องมีการจัดการอย่างเป็นระบบ และในประเทศไทย เมื่อกล่าวถึงศักยภาพด้านการท่องเที่ยว กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 ซึ่งประกอบด้วย 5 จังหวัด คือ จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ จังหวัดสุโขทัย และจังหวัดตาก มีศักยภาพในการท่องเที่ยว ด้วยการคมนาคมที่สะดวก มีถนนเชื่อมโยงไปยังภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันตกและภาคตะวันออก รวมทั้งเป็นประตูเชื่อมโยงการท่องเที่ยวสู่ประเทศเพื่อนบ้าน มีความโดดเด่นด้านวัฒนธรรมและธรรมชาติมีแหล่งมรดกโลกทั้งด้านประวัติศาสตร์และเชิงนิเวศน์ จึงดึงดูดให้นักท่องเที่ยวหลั่งไหลเข้ามาอย่างต่อเนื่อง (The Office of Strategy Management: Lower Northern Provincial Cluster 1, 2021, p. 1) ทำให้ธุรกิจโรงแรมเติบโตอย่างรวดเร็วและสร้างรายได้ให้กับประเทศในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก แต่อย่างไรก็ตามสำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้รายงานการสำรวจที่พักแรมพบว่า ผู้ประกอบการยังคงมีปัญหาและอุปสรรคในการประกอบธุรกิจ โดยมีการแข่งขันทางการค้าเพิ่มมากขึ้น และมีต้นทุนในการดำเนินธุรกิจสูงขึ้น (National Statistical Office, 2020, p. 13) เป็นแรงกดดันให้ผู้ประกอบการพยายามปรับปรุงกลยุทธ์ และลดต้นทุนที่ไม่จำเป็นซึ่งธุรกิจโรงแรมต่างมีแนวทางแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการที่แตกต่างกัน เพื่อให้ผ่านพ้นวิกฤตหรือลดผลกระทบที่เกิดขึ้นให้น้อยที่สุด โดยธุรกิจโรงแรมที่มีแผนและกลยุทธ์สามารถรับมือและจัดการกับภาวะวิกฤตได้ดีจะสามารถผ่านพ้นสถานการณ์และฟื้นตัวได้ดี (Hongpukdee & Hongpukdee, 2018) นอกจากนี้ข้อมูลของสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ยังพบว่า ปัญหาสำคัญประการหนึ่งของผู้ประกอบการ ธุรกิจโรงแรม คือ ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจ ส่งผลให้ต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดส่งผลให้มีต้นทุนในการดำเนินธุรกิจมากขึ้น ในขณะที่บางส่วนกระทำผิดกฎหมายจากการไม่รู้กฎหมายส่งผลให้ลดโอกาสการเข้าถึงแหล่งเงินทุน (Office of small and Medium Enterprise Promotion (OSMEP), 2021, p. 3) และผู้ประกอบการยังมีความกังวลในการเข้าถึงหน่วยงานภาครัฐ เนื่องจากปฏิบัติไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการเสียภาษี (Earsakul, 2019, p. 115) ซึ่งปัญหาเหล่านี้ไม่สามารถจัดการได้ภายในระยะเวลาอันสั้น

เนื่องจากทัศนคติของผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมมีความแตกต่างกัน ย่อมส่งผลต่อการวางแผนภาษีที่แตกต่างกันไปด้วย การทราบถึงปัญหาและความต้องการในการวางแผนภาษีธุรกิจโรงแรมโดยละเอียด จะเป็นข้อมูลในการวางแผนภาษีที่ดีต่อไป ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาทัศนคติของผู้ประกอบการต่อการวางแผนภาษีของธุรกิจโรงแรมประเภทนิติบุคคลในเขตภาคเหนือตอนล่าง 1 เพื่อประโยชน์ในการวางแผนภาษีให้แก่ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรม ประเภทนิติบุคคลในเขตภาคเหนือตอนล่าง 1 ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาทัศนคติของผู้ประกอบการต่อการวางแผนภาษีของธุรกิจโรงแรมประเภทนิติบุคคลในเขตภาคเหนือตอนล่าง 1

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมในเขตภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเภทนิติบุคคล ที่ประกอบธุรกิจในปี 2565 จำนวนทั้งสิ้น 169 ราย (Department of Business Development, 2021)

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 20 ราย ทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ซึ่งเป็นผู้ประกอบการที่สามารถให้ข้อมูลเชิงลึกที่เพียงพอที่จะอธิบายถึงการดำเนินงานของธุรกิจโรงแรมของตนจากประสบการณ์ตรงในการประกอบธุรกิจ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่ครอบคลุมหลักการ และมีคุณภาพตรงกับวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัยมากที่สุด เกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

1. ประเภทของธุรกิจโรงแรม

จากการทบทวนที่ผ่านมา การจัดแบ่งประเภทของธุรกิจโรงแรมยังไม่มีข้อตกลงสากล ดังนั้นการจัดแบ่งประเภทจึงแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของผู้วิจัย ซึ่งผู้วิจัยใช้เกณฑ์แบ่งขนาดของธุรกิจโรงแรมในการวิจัยตามกฎกระทรวง ที่ได้กำหนดประเภทหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 การแบ่งประเภทนี้ช่วยให้การประเมินความซับซ้อนของธุรกิจง่ายขึ้น ซึ่งโรงแรมที่มีกิจกรรมต่างกันจะมีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานในธุรกิจ ส่งผลต่อการวางแผนภาษี

2. คุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง

2.1 กลุ่มผู้ประกอบการ เจ้าของกิจการ ผู้จัดการหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายธุรกิจโรงแรม ประเภทนิติบุคคล ในเขตภาคเหนือตอนล่าง 1 ที่มีประสบการณ์ดำเนินงานมากกว่า 5 ปีหากเป็นผู้จัดการหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย ต้องมีอายุงานขั้นต่ำ 2 ปี ณ ที่ทำงานปัจจุบัน

2.2 ธุรกิจโรงแรม ประเภท นิติบุคคล ในเขตภาคเหนือตอนล่าง 1 ที่ได้ระดับดาว 3 ดาวขึ้นไป เป็นการแบ่งระดับที่พักที่ได้รับการยอมรับในระดับสากล

2.3 ต้องเป็นธุรกิจโรงแรมที่ได้รับความนิยมจากผู้เข้าพัก ต้องได้รับคะแนนตั้งแต่ 7.0 (ดีมาก) ขึ้นไป จากเว็บไซต์ Agoda ซึ่งเป็นเว็บไซต์ที่นักท่องเที่ยวใช้บริการจองที่พักมากที่สุดในประเทศไทย (Tourism Authority of Thailand, 2021, p. 82)

2.4 ในการคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในแต่ละประเภทของธุรกิจโรงแรม ประเภท นิติบุคคล ในเขตภาคเหนือตอนล่าง 1 ต้องเข้าหลักเกณฑ์คุณลักษณะข้อที่ 1-3 และทำการเรียงลำดับโดยพิจารณาจากระดับดาวและคะแนนที่ได้รับจากผู้เข้าพัก โดยผู้วิจัยจะเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักที่มีระดับดาวและได้รับคะแนนที่ได้รับจากผู้เข้าพักจากเว็บไซต์ Agoda มากที่สุด

3. กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด มีความยินดีให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์แก่การวิจัย โดยไม่ถอนตัวขณะให้การสัมภาษณ์ และผู้วิจัยได้ปฏิบัติหลักจริยธรรมการวิจัยและเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้ให้ข้อมูล รวมถึงรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูลอย่างเคร่งครัด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมวัตถุประสงค์การวิจัยมากที่สุด โดยรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติของผู้ประกอบการต่อการวางแผนภาษีของธุรกิจโรงแรมประเภทนิติบุคคลในเขตภาคเหนือตอนล่าง 1 โดยมีคำถาม ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลผู้ให้ข้อมูลหลัก

รหัสผู้ให้ข้อมูล (ตัวอย่าง ระบุตัวเลข A1001)

คือ จังหวัด A โรงแรมประเภทที่ 1 ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 001

ส่วนที่ 2 คำถามในการสัมภาษณ์

1. อยากให้ท่านเล่าถึงขั้นตอนการประกอบธุรกิจโรงแรมของท่านในปัจจุบัน
2. ท่านมีข้อดี ข้อเสีย โอกาสและอุปสรรคในการประกอบธุรกิจโรงแรมอย่างไร
3. งบการเงินของท่านในปีที่ผ่านมาเป็นอย่างไร
4. ธุรกิจโรงแรมของท่านมีการวางแผนภาษีหรือไม่อย่างไร
5. ท่านคิดว่าการวางแผนภาษีมีความสำคัญต่อธุรกิจของท่านหรือไม่ อย่างไร
6. ท่านคิดว่าการพัฒนาแผนภาษีที่ประหยัดและถูกกฎหมายควรจะเป็นอย่างไร

การหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้รับการตรวจสอบความน่าเชื่อถือ เป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้วิจัยได้ออกแบบดำเนินการวิจัยได้อย่างถูกต้อง นำไปสู่การได้ข้อมูลและผลการวิจัยที่ตรงประเด็น โดยแบ่งผู้เชี่ยวชาญตามความรู้ความสามารถเฉพาะด้านที่แตกต่างกันไป ดังนี้

1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารธุรกิจโรงแรม จำนวน 1 ท่าน

(1) เป็นผู้ที่มีความรอบรู้และมีประสบการณ์เกี่ยวกับธุรกิจโรงแรมมากกว่า 10 ปี

(2) เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจโรงแรม ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยว

ในจังหวัดแห่งหนึ่งในเขตภาคเหนือตอนล่าง 1

2) ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยเชิงคุณภาพ จำนวน 1 ท่าน

- (1) มีประสบการณ์สอนในรายวิชาที่เกี่ยวกับการวิจัยเชิงคุณภาพไม่ต่ำกว่า 5 ปี
- (2) มีตำแหน่งทางวิชาการในระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง
- (3) เป็นวิทยากรและทำการวิจัยเกี่ยวกับการวิจัยเชิงคุณภาพ

3) ผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาการ จำนวน 1 ท่าน

- (1) มีประสบการณ์สอนในสาขาวิชาการโรงแรมและการท่องเที่ยวไม่ต่ำกว่า 5 ปี
- (2) มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว โรงแรม

และธุรกิจบริการ

นอกจากนั้นใช้วิธีการตรวจสอบแบบ Data triangulation คือการรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีเดียวกัน เช่น การสอบถามจากแหล่งข้อมูลที่แตกต่างกัน โดยจากบุคคล 3 คน นำข้อมูล 3 แหล่งมาพิจารณาว่ามีความสอดคล้องตรงกันมากเพียงใด ทั้งนี้นอกจากการรวบรวมข้อมูลที่แตกต่างกันแล้วยังรวมถึงการรวบรวมข้อมูลในช่วงเวลาและสถานที่ที่แตกต่างกันด้วย และทำการตรวจสอบแบบ Peer Debriefing มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบและนำคำปรึกษาที่ได้รับมาปรับประยุกต์ ทำให้ข้อค้นพบหรือผลการวิจัยมีความถูกต้องและเชื่อถือได้มากที่สุด ซึ่งในที่นี้สำหรับการวิจัยในเรื่องนี้ ตรวจสอบโดยผู้วิจัยที่มีความรู้ความสามารถในแต่ละด้านอย่างแท้จริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลแบบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 20 ราย ซึ่งทางผู้วิจัยได้มีการดำเนินงานในการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมในเขตภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเภทนิติบุคคลเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1) ทำการติดต่อผู้ให้ข้อมูลหลักโดยใช้วิธีการโทรด้วยเสียง พร้อมกับการแนะนำตัวเบื้องต้นว่าเป็นนิสิตปริญญาโท สาขาการบัญชี จากมหาวิทยาลัยนเรศวร อยากขอสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติของผู้ประกอบการต่อการวางแผนภาษีของธุรกิจโรงแรมประเภทนิติบุคคลในเขตภาคเหนือตอนล่าง 1 โดยมีการแจ้งถึงเวลาที่จะใช้ในการสัมภาษณ์รวมถึงการขออนุญาตบันทึกเสียง ถ้าผู้ประกอบการธุรกิจสะดวกที่จะให้สัมภาษณ์ทางผู้วิจัยจะทำการนัดวันและเวลา รวมถึงสถานที่ให้ผู้ให้ข้อมูลหลักสะดวกที่จะทำการสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูล

2) เมื่อถึงวันและเวลาที่ได้นัดหมายไว้กับผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมในเขตภาคเหนือตอนล่าง 1 ผู้วิจัยจึงได้เดินทางไปยังสถานที่นัดหมาย พร้อมทั้งนำแบบสัมภาษณ์ไปทำการสัมภาษณ์ โดยมีการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ประกอบการธุรกิจโดยตรง ซึ่งแต่ละรายใช้ระยะเวลาในการสัมภาษณ์ 1 ชั่วโมง 30 นาที โดยจะมีการบันทึกเสียงบทสนทนาตอนสัมภาษณ์และมีการรักษาความลับของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ซึ่งจะมีลำดับในการสัมภาษณ์ดังนี้

(1) เมื่อถึงสถานที่ที่นัดหมายทางกลุ่มผู้วิจัยจะทำการแนะนำตัวเบื้องต้นอีกครั้งกับผู้ให้ข้อมูลหลักพร้อมกับแจ้งจุดมุ่งหมายที่จะมาขอสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะมีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการวิจัยอย่าง

ครบถ้วนและเพียงพอ เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลหลักสามารถพิจารณาและตัดสินใจเข้าร่วมในการวิจัยด้วยความสมัครใจ โดยไม่ใช่อคติใดๆ ในการบังคับ ชูเชิญ ชักจูง ผู้วิจัยจะใช้เวลาในการทำความเข้าใจข้อมูลโครงการวิจัยอย่างเพียงพอ ก่อนลงนามแสดงความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย การเข้าร่วมหรือไม่เข้าร่วมโครงการวิจัยจะไม่มีผลต่อผู้ให้ข้อมูลหลัก และแจ้งอีกว่าจะขออนุญาตบันทึกเสียงในการสัมภาษณ์ เพื่อป้องกันการตกหล่นของข้อมูลแต่จะไม่มีเปิดเผยข้อมูลที่เป็นเรื่องส่วนตัวกับบุคคลภายนอก ตัวอย่างเช่น ชื่อผู้ให้ข้อมูลหลัก หรือชื่อของธุรกิจ เป็นต้น ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้ทำการ บันทึกเสียงไว้จะมีแค่ทีมผู้วิจัยทั้ง 3 ท่าน เท่านั้นที่จะทราบข้อมูล โดยจะมีผู้สัมภาษณ์หลัก 1 คน เป็นผู้ดำเนินการสัมภาษณ์ และดำเนินการควบคุมหรือจำกัดการเข้าถึงข้อมูล สถานที่เก็บข้อมูล คือ คอมพิวเตอร์ที่มีการเข้ารหัสโดยจะมีเพียงผู้วิจัยเท่านั้นที่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้

(2) กลุ่มผู้วิจัยจะดำเนินการสัมภาษณ์ตามแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเพื่อไม่ให้เกิดความสับสน โดยจะเริ่มสัมภาษณ์ที่ละคำถามด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ชัดเจน ซึ่งคำถามจะเป็นลักษณะคำถามปลายเปิดเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ และได้คำตอบหลายแง่มุม โดยจะไม่เร่งรัด ชี้แนะ หรือวิจารณ์คำตอบของผู้ถูกสัมภาษณ์ โดยระหว่างการสัมภาษณ์จะมีการใช้โทรศัพท์มือถือเพื่อบันทึกเสียงการสัมภาษณ์ พร้อมทั้งมีจดบันทึกข้อความ และจากนั้นผู้วิจัยทำการสรุปข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ พร้อมทวนคำตอบว่าผู้วิจัยเข้าใจตรงกันกับผู้ให้ข้อมูลหลักแล้วถูกต้องครบถ้วนเป็นอย่างดี

(3) เมื่อจบการสัมภาษณ์ทางกลุ่มผู้วิจัยจะกล่าวคำขอบคุณ พร้อมกับแจ้งกับผู้ประกอบธุรกิจ ว่าจะนำปัญหาที่ได้จากการสัมภาษณ์ไปวิเคราะห์เพื่อเป็นข้อมูลในพัฒนาระบบการวางแผนภาษีต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงคุณภาพหลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ คณะผู้วิจัยได้ทำการนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ครบถ้วน ถูกต้อง ทำการลดทอน ลงรหัสข้อมูล จัดกลุ่มองค์ประกอบให้เป็นแนวคิด ใช้กระบวนการวิเคราะห์แก่นสาระ (Thematic Analysis) 6 ขั้นตอนคือ (1) การทำความเข้าใจข้อมูล โดยการถอดข้อความจากเสียงที่บันทึกการสนทนา และจัดพิมพ์ข้อมูลในรูปแบบไฟล์ข้อมูลในคอมพิวเตอร์ อ่านข้อมูลหลายๆ ครั้ง จะสร้างความเชื่อมโยงเพื่อที่จะมองหาความหมายที่บ่งนัยอยู่ในข้อความนั้น (2) การทำให้เกิดข้อมูลเบื้องต้นและทำการสร้างรหัส (3) การค้นหาแก่นสาระและทำการเชื่อมโยงข้อมูล (4) ดำเนินการตรวจสอบแก่นสาระ (5) การให้คำจำกัดความและทำการตั้งชื่อแก่นสาระ และ (6) การจัดทำรายงานนำเสนอข้อมูลแยกตามหมวดหมู่ของแก่นสาระ (Braun & Clarke, 2006) ข้อสรุปหรือความหมายที่ได้ นั้นมีความถูกต้องตรงประเด็นและน่าเชื่อถือ นักวิจัยและผู้ช่วยในการวิจัยมีการประชุมกันและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อให้เกิดความชัดเจนและเป็นการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาที่ได้จากการวิเคราะห์และตีความข้อมูลเพื่อระบุทิศทางและเชื่อมโยงเหตุและผลตามวัตถุประสงค์และขอบเขตของการวิจัย และนำข้อมูลที่ได้ทำการวิเคราะห์เนื้อหาตามประเด็นที่ศึกษาและนำเสนอเชิงพรรณนา และผู้วิจัยได้ใช้การตรวจสอบคุณภาพของข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) เป็นการเปรียบเทียบข้อค้นพบของปรากฏการณ์ที่ศึกษาจากแหล่งมุมมองที่ต่างกันเป็นการยืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูล/สิ่งที่ค้นพบ ซึ่งผู้วิจัยกระทำ 2 ลักษณะ ดังนี้ การตรวจสอบ

สามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) ผู้วิจัยจะทำการตรวจสอบสถานที่ คือ ถ้าข้อมูลต่างสถานที่กันจะเหมือนกันหรือไม่ โดยข้อมูลที่ได้นั้นมีความสอดคล้องเป็นไปในทำนองเดียวกัน แสดงว่าข้อมูลที่ได้มีมา มีความถูกต้อง รวมถึงการตรวจสอบข้อมูลสามเส้าโดยการทบทวนข้อมูล (Review Triangulation) เป็นการตรวจสอบข้อมูลโดยทำการทบทวนข้อค้นพบจากการวิเคราะห์ของผู้วิจัย ผู้วิจัยจะใช้การซักถามผู้ให้ข้อมูล หลังจากสรุปผลการศึกษา เพื่อความแน่นอนว่าข้อสรุปนั้นเที่ยงตรงตามความเป็นจริงหรือไม่ เป็นการทบทวนข้อมูลในภาคสนาม จึงสรุปได้ว่าข้อมูลที่ได้รับมานั้นมีความน่าเชื่อถือ แม่นยำ สร้างความสมบูรณ์ แล้วจึงแก้ไขเป็นรายงานฉบับสมบูรณ์ต่อไป

สรุปผลการวิจัย

จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการมีทัศนคติต่อการวางแผนภาษีของธุรกิจโรงแรมประเภทนิตยบุคคลในเขตภาคเหนือตอนล่าง 1 ได้แก่ 1) ปัญหาความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษี ซึ่งผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนภาษีคือการปฏิบัติเฉพาะเพื่อให้ถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้น ไม่ได้คำนึงถึงการวางแผนเพื่อประหยัดภาษี 2) การใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีไม่เต็มที่ เนื่องจากไม่มีความรู้ความเข้าใจในการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีอย่างถ่องแท้ จึงไม่มีความมั่นใจในการเลือกใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษี โดยผลการศึกษา พบว่าผู้ให้ข้อมูลหลักมีพฤติกรรมในการเลือกใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษี แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มที่ 1 เลือกที่จะไม่ใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษี เนื่องจากไม่มีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในกฎหมายภาษี ดังนั้นจึงไม่มั่นใจในการดำเนินการใช้สิทธิประโยชน์ตามกฎหมาย กลุ่มที่ 2 เลือกใช้สิทธิประโยชน์บางส่วนเนื่องจากเห็นว่าการศึกษาลิทธิประโยชน์ทางภาษีต้องใช้เวลานาน มีปริมาณงานมากในแต่ละวัน และบางกรณีการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีสามารถทำได้ยาก เนื่องจากในพื้นที่ไม่อำนวยความสะดวกในทางปฏิบัติ โดยเฉพาะการเลือกใช้สิทธิประโยชน์เงินบริจาค กลุ่มที่ 3 ไม่แน่ใจว่าที่ปฏิบัติอยู่นั้นถูกต้องหรือไม่ เนื่องจากหลายๆ ธุรกิจ มีการจ้างสำนักงานบัญชีในการให้บริการทางด้านการเงิน บัญชีและภาษี จัดทำบัญชี รายรับรายจ่าย งบกำไรขาดทุน งบแสดงฐานะการเงิน ตลอดจนตรวจสอบความถูกต้องและยื่นเอกสารส่งหน่วยงานต่างๆ เช่น กรมสรรพากร เป็นต้น ทำให้ไม่ทราบถึงกระบวนการทางภาษีว่าสำนักงานบัญชีมีการนำรายจ่ายที่เกิดขึ้นในกิจการหรือใช้สิทธิประโยชน์อย่างไรบ้าง นอกจากนั้น ฝ่ายบัญชีและการเงินมุ่งเน้นความสำเร็จของงานที่ได้รับมอบหมายมากกว่าการตรวจสอบถึงสิทธิประโยชน์ทางภาษีที่กิจการควรได้รับประโยชน์และกลุ่มที่ 4 ต้องการใช้สิทธิประโยชน์แต่มีความเห็นว่าผลประโยชน์ของการของกิจการโรงแรมของตนยังประสบผลขาดทุน (ค่าใช้จ่ายสูงกว่ารายได้) จึงไม่มีการภาษีในปัจจุบัน แต่หากพบว่า กิจการมีผลกำไรในอนาคตก็จะศึกษาเพิ่มเติมเพื่อนำสิทธิประโยชน์ทางภาษีมาใช้ 3) ผู้ให้ข้อมูลหลักสะท้อนถึงเป้าหมายในการวางแผนภาษีที่แตกต่างกัน จึงส่งผลต่อการวางแผนกลยุทธ์ระยะสั้น และระยะยาวในการดำเนินธุรกิจของแต่ละโรงแรมแตกต่างกัน บางโรงแรมต้องการเพียงแก้ปัญหาในระยะสั้น เพื่อให้ถูกต้องตรวจสอบภาษี ไม่ได้วางแผนภาษีในระยะยาวเพื่อพัฒนาธุรกิจให้ยั่งยืน ในขณะที่บางโรงแรมวางแผนในระยะยาวเพื่อรองรับการเจริญเติบโตของธุรกิจ ดังนั้น เป้าหมายในการวางแผนภาษีที่ต่างกันจึงส่งผลต่อการเลือกใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีอย่างมีประสิทธิภาพอีกทางหนึ่งด้วย โดยจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักมีเป้าหมายในการวางแผนภาษี ต่อไปนี้ 3.1) ทำให้ถูกต้องและไม่มีปัญหายุ่งยาก 3.2) ไม่ถูกตรวจสอบ

3.3) ลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น 3.4) ลดการทำงานซ้ำซ้อน 3.5) เสียภาษีทันเวลาเป็นไปตามแผน และ 3.6) การลดต้นทุนทางภาษีลงได้ สามารถทำประโยชน์เพิ่มขึ้นในกิจการ และ 4) ผู้ให้ข้อมูลหลักประสบปัญหาการวางแผนภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยที่ผ่านมามีความพยายามทำให้การจัดซื้อทั้งหมดผ่านระบบ ภาษีมูลค่าเพิ่มเพื่อให้ได้สิทธิขอคืนภาษีซื้อ หรือสามารถใช้เครดิตภาษีซื้อได้ตามกฎหมาย แต่ในทางปฏิบัติกลับประสบปัญหาใบกำกับภาษีไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของกรมสรรพากร หรือบางกรณีไม่สามารถขอใบกำกับภาษีซื้อได้เนื่องจากคู่ค้าไม่อยู่ในระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม จึงมีข้อจำกัดในการใช้สิทธิขอคืนภาษีซื้อทั้งที่เป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการประกอบการจริง

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยพบประเด็นที่น่าสนใจที่อาจพัฒนาต่อยอดการศึกษารั้งต่อไปได้ โดยขอเสนอประเด็นการอภิปรายผลการวิจัยแบ่งเป็น 3 ประเด็น ดังนี้

1. ความเข้าใจในคำว่า “การวางแผนภาษี” ของผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรม นิติบุคคลในเขตภาคเหนือตอนล่าง 1

ตามทฤษฎีการวางแผนภาษี Hoffman’s Tax Planning Theory ได้ให้คำนิยามการวางแผนภาษีว่า “....การวางแผนภาษีไม่ได้เป็นการลดภาระภาษีให้อยู่ในระดับที่ต่ำตามที่ต้องการ แต่การวางแผนภาษีเป็นการวางแผนของธุรกิจอย่างรัดกุมเพื่อป้องกันภาระภาษีที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตของกิจการและเป็นไปตามความต้องการของผู้เสียภาษีอากร...” (Hoffman, 1961) ผลการศึกษา พบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเข้าใจเกี่ยวกับ “การวางแผนภาษี” สอดคล้องกับแนวคิดของ Hoffman (1961) คือ การวางแผนภาษีต้องมีความเหมาะสมกับผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมแต่ละราย ทำให้การเสียภาษีอากรนั้นไม่เท่ากัน อาจเป็นเพราะความต้องการในการวางแผนและบริหารภาษีของกิจการนั้นแตกต่างกัน รวมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการวางแผนภาษี มีเป้าหมายและทัศนคติที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการที่ผู้บริหารจะเลือกใช้สิทธิประโยชน์ทางด้านภาษีอากร และการบริหารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาษีอากร ความคาดหวังของผู้เสียภาษีเป็นแรงจูงใจหลักของการวางแผนภาษี ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยก่อนหน้านี้ ที่พบว่า ผู้บริหารจะต้องกำหนดนโยบายเป้าหมาย ขอบเขตและวัตถุประสงค์ในการวางแผนภาษีอากร เพื่อให้แผนภาษีอากรไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง และควรมีการสื่อสารหรือประกาศนโยบายให้ทราบโดยทั่วกันทั้งผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายภายในกิจการ เพื่อให้มีความเข้าใจที่ตรงกันส่งผลต่อประสิทธิภาพในการวางแผนภาษี (Prempanichnukul, 2019)

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยได้ข้อสังเกตเกี่ยวกับนิยามคำว่า “การวางแผนภาษี” ของ Hoffman’s Tax Planning Theory และแนวคิดของ Pongpitak (2020) ได้มุ่งเน้นถึงการวางแผนภาษีเพื่อการประหยัดต้นทุนมากกว่าการปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับของกฎหมาย (Pongpitak, 2020, p. 23) ผลการศึกษานี้ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเข้าใจในคำว่า “การวางแผนภาษี” แตกต่างจากคำนิยาม คือ มุมมองของผู้ให้ข้อมูลหลักการวางแผนภาษีเป็นการมุ่งเน้นการปฏิบัติตามกฎหมายแต่มีส่วนน้อยที่ให้ความสนใจลดภาระภาษีของกิจการเพียงอย่างเดียว เหตุผลสนับสนุนมุมมองของผู้ให้ข้อมูลหลักที่เน้นการปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย ก่อนการคำนึงถึงการประหยัดภาษี เนื่องจากผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมมีความเกรงกลัวต่อการตรวจสอบจากเจ้าหน้าที่

ของรัฐ ดังเช่น ผู้ให้ข้อมูลหลัก A1001 กล่าวว่า “...ถ้าพูดถึงการวางแผน ก็คือ ทำให้มันถูกอย่างที่ควรจะเป็นแล้ว ก็ไม่มีปัญหาในภายหลัง...” สอดคล้องกับงานวิจัยของ Prempanichnukul (2018) กล่าวว่า การวางแผนภาษีอากรต้องโปร่งใส ไม่ขัดแย้งกับข้อกฎหมาย สามารถปฏิบัติได้จริง ต้องระมัดระวัง มีความละเอียดรอบคอบ เพื่อป้องกันการตรวจสอบจากภาครัฐและประเมินภาษีย้อนหลัง ที่ทำให้กิจการมีรายจ่ายเกิดขึ้นโดยไม่จำเป็น เช่น เบี้ยปรับ เงินเพิ่ม ค่าปรับอาญา เป็นต้น (Prempanichnukul, 2018) และสอดคล้องกับ (Organisation for Economic Co-operation and Development, 2004) ที่กล่าวว่า ทศนคติและแรงจูงใจของผู้เสียภาษีแต่ละรายในการปฏิบัติตามกฎระเบียบของกฎหมาย ผู้เสียภาษีส่วนใหญ่เน้นการชำระภาษีให้ถูกต้องและตรงเวลาเป็นสำคัญ (Organisation for Economic Co-operation and Development, 2004, p. 47)

นอกจากนี้ตามทฤษฎีการวางแผนภาษีของ Hoffman (1961) และแนวคิดของ Pongpitak (2020) ได้กล่าวถึงการวางแผนภาษีว่า ควรดำเนินการโดยผู้เชี่ยวชาญ ที่มีความรู้ความชำนาญทางด้านภาษีอากรและประสบการณ์เกี่ยวกับการดำเนินงานของธุรกิจเป็นอย่างดี (Pongpitak, 2020, p. 24) แต่ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าไม่สอดคล้องตามหลักการ แนวคิดทฤษฎีการวางแผนภาษีโดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ผู้ชำนาญการทางด้านภาษีอากรมาวางแผนภาษีให้กับโรงแรมขนาดเล็กที่มีงบประมาณจำกัด ผู้ประกอบการอาจไม่สามารถจ่ายต้นทุนเกี่ยวกับการวางแผนภาษีได้ ฉะนั้น เพื่อให้การวางแผนภาษีมีประสิทธิภาพ ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมอาจต้องพิจารณาต้นทุนแฝงและปัจจัยอื่นๆ ประกอบด้วย ดังเช่น ผู้เชี่ยวชาญ ก001 กล่าวว่า “...การประกอบธุรกิจนั้นเป็นเรื่องละเอียดอ่อน ในแต่ละขั้นตอนยุ่งยาก ต้องมีการจัดการเอกสาร จัดทำบัญชีตามแบบของกรมสรรพากร ทำให้ในบางกิจการต้องมีการจ้างผู้ทำบัญชี เพื่อจัดการเอกสารตรงส่วนนี้ ซึ่งทำให้มีต้นทุนเพิ่มมากขึ้น ผู้ประกอบการจึงไม่ได้ใส่ใจมากนัก เพราะมองว่ามีต้นทุนที่ไม่อยากให้เกิดขึ้น...” สอดคล้องกับงานวิจัยของ Rego & Wilson (2012) ที่กล่าวว่าธุรกิจต้องวางแผนภาษีให้เหมาะสม เพราะกระบวนการวางแผนภาษีอาจมีค่าใช้จ่ายที่สูง ต้องมีบุคลากรที่มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของธุรกิจและภาระภาษีที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี การตัดสินใจเพื่อนำแผนภาษีไปใช้จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อธุรกิจคาดว่าเสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่าจำนวนเงินที่ต้องเสียภาษี (Rego & Wilson, 2012) และการวางแผนภาษีจะมีประสิทธิภาพได้นั้นจะต้องไม่สร้างต้นทุนใหม่ที่เกิดจากการวางแผนภาษี (Mgammal & Ku Ismail, 2015)

2. ทิศนะของผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมต่อสิทธิประโยชน์ทางภาษี

จากแนวคิด Pongpitak (2020) เกี่ยวกับ “การวางแผนภาษี” ที่กล่าวว่า “...การวางแผนภาษีอากร คือ การกำหนดแนวทางการปฏิบัติทั้งการรายงานทางการเงิน (Financial Transactions) และประเด็นทางภาษีอากรให้ถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งต้องวางแผนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาภาษีอากรในอนาคต โดยพิจารณาหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขของกฎหมายภาษีอากรและมาตรฐานการรายงานทางการเงินกำหนดไว้ ส่งผลให้จำนวนภาษีอากรที่ต้องเสียนั้นเป็นจำนวนน้อยที่สุดหรือประหยัดที่สุด รวมทั้งใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีอากรสูงสุด...” (Pongpitak, 2020, p. 23) จะเห็นได้ว่า Pongpitak (2020) มุ่งเน้นการวางแผนภาษีโดยใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีอากรให้สูงที่สุด แต่จากผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า มุมมองของผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมไม่สอดคล้องกับแนวคิดการวางแผนภาษีของ Pongpitak (2020) กล่าวคือ พฤติกรรม

การใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีของผู้ให้ข้อมูลหลัก สามารถแบ่งเป็นทั้งหมด 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 เลือกที่จะไม่ใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษี เนื่องจากไม่มีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในกฎหมายภาษี ดังนั้น จึงไม่มั่นใจในการดำเนินการใช้สิทธิประโยชน์ตามกฎหมาย กลุ่มที่ 2 เลือกใช้สิทธิประโยชน์บางส่วน เนื่องจากเห็นว่าการศึกษาลิทธิประโยชน์ทางภาษีต้องใช้เวลานาน มีปริมาณงานมากในแต่ละวัน และบางกรณีการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีสามารถทำได้ยาก เนื่องจากในพื้นที่ไม่อำนวยความสะดวกในทางปฏิบัติ โดยเฉพาะการเลือกใช้สิทธิประโยชน์เงินบริจาค กลุ่มที่ 3 ไม่แน่ใจว่าที่ปฏิบัติอยู่นั้นถูกต้องหรือไม่ และกลุ่มที่ 4 ต้องการใช้สิทธิประโยชน์แต่ผลประโยชน์ของการขอกิจการโรงแรมของตนยังประสบผลขาดทุน (ค่าใช้จ่ายสูงกว่ารายได้) จึงไม่มีการะภาษีในปัจจุบัน ซึ่งในอนาคตหากกิจการมีผลกำไรจะศึกษาเพิ่มเติมเพื่อนำสิทธิประโยชน์ทางภาษีมาใช้ เนื่องจากผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมมีข้อจำกัดหลายด้าน เช่น ความรู้ความเข้าใจในภาษีอากรไม่เพียงพอ ไม่มีเวลาในการติดตามข้อกฎหมายให้เป็นปัจจุบัน สะท้อนถึงเป้าหมายที่แตกต่างกันส่งผลต่อพฤติกรรมในการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีอากร สอดคล้องกับงานวิจัยของ Suktrakul (2020) ก่อนหน้านั้น พบว่า การที่ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมจะได้สิทธิประโยชน์ทางภาษีอากร ต้องสำรองจ่ายเงินไปก่อน ทำให้ต้นทุนสูงมากขึ้น อาจไม่คุ้มค่าเมื่อเทียบกับรายได้จากห้องพักและบริการ จึงไม่เลือกใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีอากร (Suktrakul, 2020, p. 1)

3. การวางแผนภาษีเพิ่มความวิตกกังวลจากการถูกตรวจสอบโดยเจ้าหน้าที่รัฐ

จากการทบทวนวรรณกรรม Pongpitak (2020); Ranida & Chaisiripaiboon (2021) กล่าวว่า การวางแผนภาษีอากรนั้นสามารถแก้ปัญหาเกี่ยวกับภาษีเงินได้ในอดีต ป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น ลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็นและไม่ได้มาตรฐาน เป็นการเตรียมพร้อมต่อการเรียกตรวจสอบภาษีของเจ้าพนักงานประเมินสรรพากร (Ranida & Chaisiripaiboon, 2021) ทำให้ผู้ประกอบการคลายความกังวลต่อการถูกเรียกตรวจสอบภาษีอากรของทางราชการ (Pongpitak, 2020, p. 29) แต่จากผลการศึกษาครั้งนี้กลับพบประเด็นที่แตกต่างออกไปโดยผู้ให้ข้อมูลหลัก มองว่าการวางแผนภาษีทำให้เกิดความกังวลในการถูกตรวจสอบภาษีเพิ่มมากขึ้น ดังเช่น ผู้ให้ข้อมูลหลัก A4001 กล่าวว่า “...ถ้าไม่ถูกต้องมันจะโดนเรียกตรวจสอบ ซึ่งมีงานอย่างอื่นต้องทำ ต้องดำเนินการ ถ้ามีปัญหาตรงนี้นั้นมันจะไม่ได้ทำอย่างอื่น...” สอดคล้องกับ Earsakul (2019) ที่กล่าวว่า ผู้ประกอบการมีความกังวลในการเข้าถึงหน่วยงานภาครัฐ เนื่องจากเกรงว่าธุรกิจของตนยังปฏิบัติไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการเสียภาษี (Earsakul, 2019, p. 115)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. งานวิจัยนี้มีประโยชน์ด้านทฤษฎีที่ได้ข้อค้นพบใหม่ต่างจาก ทฤษฎีการวางแผนภาษีของ Hoffman (1961) คือ ผู้เสียภาษีในธุรกิจโรงแรม ประเภทนิติบุคคลในเขตภาคเหนือตอนล่าง 1 ไม่ได้มุ่งเน้นการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีอากรเพื่อเสียภาษีให้น้อยที่สุด แต่มุ่งเน้นการปฏิบัติตามกฎหมาย เนื่องจากเกรงกลัวการตรวจสอบโดยภาครัฐ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเสนอแนะว่า ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรม ประเภทนิติบุคคลในเขตภาคเหนือตอนล่าง 1 ควรวางแผนภาษีอย่างเป็นระบบและสอดคล้องกับข้อกำหนดของกฎหมายเป็นหลัก และเลือกใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีอากรอย่างเต็มที่ ซึ่งการเป็นผู้เสียภาษีอากรที่ดี ปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมายและ

ตรงกับความต้องการของผู้ประกอบธุรกิจเปรียบเสมือนมีเข็มทิศช่วยในการดำเนินธุรกิจ มีให้ต้องประสบกับปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินงานที่ไม่ถูกต้องและมาแก้ไขปัญหานั้นภายหลัง เป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดี และสร้างความเชื่อมั่นส่งผลดีต่อความยั่งยืนและเพิ่มมูลค่าให้กับธุรกิจ

2. สามารถนำผลการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่พบในการวางแผนภาษีของผู้ประกอบธุรกิจ โรงแรม ประเภทนิติบุคคลในเขตภาคเหนือตอนล่าง 1 มาใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนภาษี เพื่อที่จะช่วยให้การดำเนินงานนั้นๆ สามารถที่จะดำเนินการไปสู่เป้าหมายของการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

เนื่องจากงานวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาในพื้นที่เฉพาะธุรกิจโรงแรมในเขตภาคเหนือตอนล่าง 1 เท่านั้น อาจมีการขยายพื้นที่ในการศึกษา เมืองท่องเที่ยวที่มีผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมจำนวนมากเพื่อที่จะได้สร้างประโยชน์ นำข้อค้นพบที่ได้เป็นข้อมูลในการพิจารณาในการวางแผนภาษีของธุรกิจโรงแรมประเภทนิติบุคคลในระดับที่กว้างขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งในงานวิจัย เรื่อง การวางแผนภาษีธุรกิจโรงแรม กรณีศึกษา นิติบุคคลในเขตภาคเหนือตอนล่าง 1 รายวิชาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรปริญญา บัณฑิต มหาบัณฑิต สาขาวิชาบัญชี คณะบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์และการสื่อสาร มหาวิทยาลัยนเรศวร

References

- Braun, V., & Clarke, V. (2006, January). Using thematic analysis in psychology. **Qualitative Research in Psychology**, 3(2), 77-101.
- Department of Business Development. (2021). In **DBD datawarehouse**. [Online]. Available: <https://datawarehouse.dbd.go.th/area/overview/55101>. [2021, December 10]. [In Thai]
- Earsakul, S. (2019). **Small business management**. (2 nd ed.). Khon Kaen: Faculty of Business Administration Nong Khai Campus Khon Kaen University. [In Thai]
- Hoffman, W. H. (1961). The theory of tax planning. **The Accounting Review**, 36(2), 274-281.
- Hongpukdee, N., & Hongpukdee, S. (2018, June). Know How to Survive Hotel Business Solution. **Journal of Roi Kaensarn Academi** [Online Serial], 6, (6). Available: <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/article/view/248675/168878>. [2022, March 1]. [In Thai]
- Mgammal, M. H., & Ku Ismail, K. N. I. (2015, December). Corporate Tax Planning Activities: Overview of Concepts, Theories, Restrictions, Motivations and Approaches. **Mediterranean Journal of Social Sciences MCSER Publishing, Rome-Italy**. [Online Serial], 6, (6). Available: <https://www.richtmann.org/journal/index.php/mjss/article/view/8303/7967>. [2023, January 20]

- National Statistical Office. (2020). The 2020 **Accommodation Survey**. [Online]. Available: https://elchm.ssru.ac.th/supasak_ng/pluginfile.php/42/mod_page/content/10/Full_report_63โรงแรม.pdf. [2022, October 15]. [In Thai]
- Office of small and Medium Enterprise Promotion (OSMEP). (2021). **Legal manual for SME entrepreneurs in the hotel, resort, apartment and homestay business**. [Online]. Available: https://www.sme.go.th/upload/mod_download/download-20211018135118.pdf. [2022, October 3]. [In Thai]
- Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). (2004). **Compliance Risk Management: Managing and Improving Tax Compliance**. [Online]. Available: <https://www.oecd.org/tax/administration/33818656.pdf>. [2022, October 15].
- Pongpitak, S. (2020). **Tax Mapping**. (2 nd ed.). Bangkok: Dharmniti Press Company Limited. [In Thai]
- Prempanichnukul, V. (2018, January-June). The Effect of Tax Planning Knowledge on Tax Planning Efficiency of SMEs' Accounting Executives in Thailand. **Journal of Modern Management Science Lampang Rajabhat University**. [Online Serial], 11, (1). Available: <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/JMMS/article/view/131886/99012>. [2023, January 18]. [In Thai]
- Prempanichnukul, V. (2019, October-December). Effects of Corporate Income Tax Planning Efficiency on Corporate Image of SMEs in Thailand. **Journal of Accountancy and Management Mahasarakham Business School, Mahasarakham University**. [Online Serial], 10, (4). Available: <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/mbs/article/view/222889/153281>. [2023, January 15]. [In Thai]
- Ranida, J., & Chaisiripaiboon, S. (2021, January-April). Causal Factors for Accounting Management Affecting to Tax Planning of Entreprises in Thailand. **The Journal of Pacific Institute of Management Science (Humanities and Social Sciences)** [Online Serial], 7, (1). Available: <http://dspace.spu.ac.th/handle/123456789/8003>. [2023, January 15]. [In Thai]
- Rego, S., & Wilson, R. (2012). Equity Risk Incentives and Corporate Tax Aggressiveness. **Journal of Accounting Research**, [Online Serial], 50, (3). Available: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1475-679X.2012.00438.x>. [2023, January 25].

- Suktrakul, P. (2020). Tax relief measures for hotel business operators affected by the serious epidemic situation: Coronavirus Disease 2019. [Online]. Available: <https://digital.car.chula.ac.th/cgi/viewcontent.cgi?article=8214&context=chulaetd>. [2023, January 30].
- The Office of Strategy Management: Lower Northern Provincial Cluster 1. (2021). **Development plan for the Lower Northern Region 1 (2023-2027)**. [Online]. Available: <http://www.osmnorth-s1.moi.go.th/news/24>. [2022, November 8]. [In Thai]
- Tourism Authority of Thailand. (2021). **Survey report on travel behavior of Thai people in 2021**. [Online]. Available: <http://tourismlibrary.tat.or.th/medias/T27095.pdf>. [2022, October 18]. [In Thai]